

VI. Zánik plnomocenství ke sporu.

Plnomocenství ke sporu zaniká:

1. zemře-li plnomocník neb stane-li se k zastupování nezpůsobilým (na př. byl-li dán v opatrovnictví, byl-li advokát vymazán z listiny advokátů atd.);

2. byl-li vyhlášen konkurs na jmění strany nebo jmění plnomocníka.

3. Odvoláním. Odvolá-li strana plnomocenství ke sporu, stává se toto odvolání teprve tehdy proti odpůrci účinným, až se mu to zvláštním podáním ohlásí. Ve sporech, v nichž strany advokáty zastoupeny býti musí, nutno zároveň s odvoláním oznámiti též jméno jiného advokáta.

4. Výpovědí. Jako odvolání nabývá i výpověď plnomocenství ke sporu proti odpůrci teprve tehdy účinnosti, až mu tato (v procesu advokátském kromě toho též jméno nového advokáta) podáním oznámena byla. Po výpovědi jest plnomocník zavázán a oprávněn, pokud toho jest třeba, aby zmocnitel chráněn byl před ujmami právními, tohoto po 14 dní ještě zastupovati (§ 36 s. ř.).

VII. Nedostatek plnomocenství ke sporu.

Soud přihlížeti má z úřední povinnosti a v každém období sporu k tomu, nedostává-li se snad osobám strany zastupujícím řádného plnomocenství. Ve sporech, v nichž zastupování stran advokáty jest nezbytno, předepsáno jest, aby hned v žalobě a odpovědi bylo vykázáno, že strany přivzaly sobě advokáty. Nestalo-li se tak, vyzve předseda senátu strany, aby v určité neprodlužitelné lhůtě mocné listy svých advokátů předložily, a nevyhoví-li strany tomuto příkazu, zamítne dotyčná podání (§ 37 s. ř.). Toliko výjimečně může soud ku předsevzetí nutných úkonů procesních prozatímně připustiti plnomocníka, který nemůže plnomocenství vykázáti, a sice buď, složí-li tento jistotu za náklady a škody nebo též bez ní. Soud může v tomto případě zároveň naříditi, aby dodatečně vykázáno bylo buď plnomocenství neb schválení strany a může až do té doby s vydáním příslušného rozhodnutí neb opatření posečkati. Prošla-li lhůta k tomu ustanovená marně, pokračuje se ve sporu bez ohledu na toto zakročení. Odpůrci přísluší pak nárok na náhradu nákladů a škody, které jemu tímto prozatímním připuštěním vzešly (§ 38 s. ř.). Usnesení o náhradě nákladů a škody lze samostatnou stížností v odpor vzíti. Z ostatních usnesení v této příčině učiněných jest samostatná stížnosť vyloučena (§ 38 odst. 3 s. ř.).

Literatura: Prof. Dr. Ott, Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního, Praha, 1897, I. díl, str. 195 a násl.

Plody a nabytí plodů.

I. Pojem a druhy.

Plody jsou výtěžky z jisté věci, která určena jest k tomu, aby je skytala. Plody tvoří část dotyčné věci (věci hlavní), pokud s ní spojeny jsou (fructus pendentes). Teprve oddělením stávají se věcmi samostatnými (fructus separati). Všeobecně platí zásada, že vše, co pomocí nějaké věci se vyrobí, náleží tomu, kdo to vyrobil. Rozeznáváme plody právnícké čili civilní (fructus civiles), t. j. jakýkoli výtěžek, který nějaký majetek (věc nebo právo) následkem právního poměru, v němž se právě nalézá, poskytuje na př. úroky nájemné (quod non natura pervenit, sed jure percipitur l. 62. pr. D. de R. V. 6. 1), protivou ku plodům přirozeným (fructus naturales).

II. Nabytí plodů.

V obecném právu je spor o to, nabývá-li se nabytím plodů nového vlastnictví. Savigny, Eck, Brinz a Leist to popírají tvrdíce, že se toliko pokračuje v dosavadním vlastnictví, poněvadž oddělené plody jsou totožnými s bývalými částmi substance věci hlavní, kdežto Windscheid, Hartmann a j. vyslovují se v ten smysl, že nabytím plodů povstává vlastnictví nové, poněvadž plody oddělením od věci hlavní nabývají samostatné existence. Tento náhled shoduje se též úplně s ustanoveními práva rakouského, jelikož za jistých okolností nabytí může vlastnictví na oddělených plodech i ten, kdo není vlastníkem věci hlavní; proto nelze dle rakouského práva tvrdit, že by se nabytím plodů jen pokračovalo v dosavadním vlastnictví.

1. Nabytí plodů vlastníkem. Vlastníkovi připadají všechny plody z věci mu náležející, tedy i plody přirozené i právnické. Za plody přirozené pokládá obč. zák. zvláště ony užitky, kterých nabývá se z věci samé bez jakéhokoli zpracování, ku př. zelenina, houby, užitky, které dávají zvířata (§ 405 o. o. z.). V tomto posledním případě nezáleží na tom, zda dotyčné zvíře oploďněno jest zvířetem kohosi druhého (§ 406 o. o. z.). Jiné osoby mohou těchto plodů nabytí na základě práva vlastníkem jim propůjčeného jako pachtýř, poživatel a j. V obecném právu sporno jest, může-li vlastník zříditi třetím osobám věcné právo k plodům ještě neodděleným (*fructus pendentes*). Windscheid tomu odpírá a prohlašuje, že se tím porušuje zásada, že zvláštní právo k určitým částem věci nějaké není možným. Dle občanského zákoníka může vlastník převést na třetí osoby plody věci své jen vlastnickými způsoby nabyvacími; protož možným jest převedení vlastnictví ku stojícím plodům (ku př. nesklizená žeň), jen když stane se symbolické odevzdání (tradice).

2. Nabytí plodů poctivým držitelem.

Dle římského práva vzniká pro poctivého držitele (*bonae fidei possessor*) věci hlavní vlastnictví k plodům pouhým oddělením jich (*separací*) (*bonae fidei possessor fructus consumptos suos facit*). Sporno je, nabývá-li poctivý držitel ku plodům plného a neobmezeného vlastnictví, či jen poctivé držby; pro tento poslední náhled vyslovuje se Savigny, Windscheid, Rudorff a Eck. Rakouské právo vychází z jiných hledisek. Dle § 330 o. o. z. náleží poctivému držiteli:

1. všechny plody z věci vcházející, jakmile od věci byly odděleny. Poctivý držitel nabývá tedy plného vlastnictví k odděleným plodům, což zákon zřejmě naznačuje slovem »náležejí« (*gehören*). Pokud však spojeny jsou s věcí, přináleží mu pouze poctivá držba k nim; vlastnictví nabývá teprve oddělením jich (viz Randa, *Právo vlastnické*, Praha, 1889, IV. vyd., str. 79).

2. Poctivému držiteli náležejí však i užitky dotyčné věci. § 330 o. o. z. činí rozdíl mezi plody a užitky; kdežto totiž poctivý držitel nabývá vlastnictví plodů bez jakéhokoli obmezení toliko oddělením jich od věci hlavní, jest nabytí vlastnictví užitků daleko obmezenější. K užitkům počítá zde zákon patrně právnické plody (*fructus civiles*); těch nabývá poctivý držitel, jsou-li splatnými, t. j. nastoupil-li okamžik, kdy dle smlouvy nebo zákona mohou býti vybrány a byly-li skutečně po své svlatnosti vybrány resp. spotřeby.

III. Nabytí plodů nepoctivým držitelem.

Dle římského práva ručí nepoctivý držitel (*malae fidei possessor*) vlastníkovu věci hlavní i za plody spotřeбенé (*fructus consumpti*) (§ 2. fin.

I. de off. jud. 4. 17.). Dle § 338 o. o. z. posuzovati sluší poctivého držitele, byl-li výrokem soudcovským odsouzen k navrácení věci, ve příčině náhrady užiteků od doby doručené žaloby stejně jako nepoctivého držitele. Nepoctivý držitel jest zavázán vydati netoliko veškeren prospěch vzešlý držením cizí věci, nýbrž i to, co by byl zkrácený vytěžil, kdyby byl býval v držení věci. Z toho jde, že nepoctivý držitel povinen jest vydati resp. nahraditi všecky plody bez rozdílu, jsou li tu ještě či byly-li spotřebeny. On ručí dále i za plody, kterých by býval zkrácený nabyt, kdyby mu věc v čas byla vydána (to jsou t. zv. fructus incipiendi); jestliž dle § 1324 o. o. z. zavázán poskytnouti vlastníku úplné zadostučinění, tedy úplnou náhradu škody (§§ 335 a 1324 o. o. z.).

IV. Nabytí plodů majitelem fideikomisu.

Majitel fideikomisu má všecka práva a závazky vlastníka užiteků. Jemu náležejí tedy všecky užitky ze statku svěřenského. Zastaví-li tedy plody z fideikomisu nebo fideikomis samotný, platí zastavení jen ve příčině té části plodů, kterou oprávněn jest skliditi, nevztahuje se však na statek svěřenský nebo tu část plodů, která patří nástupci. Věřitelům čekance fideikomisního nelze povolití vklad nebo záznam jich pohledávek ku plodům fideikomisu, který jemu připadnouti má, poněvadž čekanec fideikomisní není vůči svým věřitelům ani vlastníkem ani požívatelem fideikomisu (§§ 631 a 632 o. o. z. a dv. dek. ze dne 7. dubna 1798 č. 408 sb. z. s.).

Plynovody.

I. Předpisy živnostenské a bezpečnostní.

Zřizování plynovodů náleží dle § 15 odst. 17. ř. živn. ku koncesovaným živnostem podléhající schválení úřadu živnostenského (§§ 25—35 živn. ř.). Nařízením min. ze dne 9. května 1875 č. 86 ř. z. vydána byla pravidla pro zřizování plynovodů a zařízení osvětlovacích. Plynovody a jinaká zařízení, jichž účel pozůstává ve spotřebení plynu, provedeny býti mají tak, aby co nejvíce zamezeno bylo nebezpečí pro život a zdraví lidí a zvířat, jakož i rostlin. Dohled vykonává živnostenský úřad I. stolice za pomoci technických organů. Úřad živnostenský může za tím účelem kdykoliv nahlédnouti do záznamné knihy, kterou musí vésti dílovedoucí v pořádku chronologickém, aby se přesvědčil o provádění převzatých prací. Úřadu tomu musí dílovedoucí v čas oznámiti počátek prací a na požádání předložiti plány a popisy. Technickým organům úřadů živnostenských přísluší právo dohlížeti ku pracím podnikatele oprávněného ku stavbě plynovodu, přesvědčiti se o dobrém provádění a případné vady odstraniti. Soukromníci mohou dáti zmíněnými organy prozkoumati plynová zařízení, při čemž zaplatiti musí úředně stanovený poplatek. Plynovody, které po delší čas upotřebeny nebyly, musí býti před opětným otevřením podrobeny zkoušce koncesovaným živnostníkem, nebylo-li plynoměru užíváno. Také mohou býti všecka osvětlovací zařízení v činnosti jsoucí kdykoli přezkoumána, byla-li toho shledána potřeba nebo žádá-li za to majitel. V tomto případě však přikročí se jen tehdy k úřední prohlídce a zkoušce, jestliže zřizovatel (instalátér) plynovodu byv o vadách zpraven, vady neodstraní. Taková zkouška má se zpravidla provésti jen u přítomnosti dotyčného zřizovatele (instalátéra). Jsou-li nedostatky značné, může býti další užívání zapověděno dotud, pokud vady se neodstraní. Přestupky ustanovení těchto trestají se, pokud nemá průchod již všeobecný zákon trestní nebo řád živnostenský, na vinníku neb osobě zodpovědné za zachování těchto usta-